

Şaşılık veya Göz Kayması Nedir?

Halk arasında göz kayması olarak da bilinir. Şaşılık, düz karşıya bakan bir kişinin iki gözünün aynı istikamette olmaması durumudur. Bir göz karşıya bakarken diğer gözün burun tarafına, kulak tarafına, yukarıya veya aşağıya doğru kaymasına göz kayması ya da şaşılık denilir. Bunun yanında bir de şehla bakış vardır. Şaşılık gibidir ancak doktorlar tarafından tespit edilebildiğinden buna yalancı şaşılık denilir.

Sebepleri nelerdir?

Şaşılığın çoğu defa belirli bir sebebi yoktur. Çoğunlukla doğuştan gelen bir hastalıktır. Ailede veya çocuklardan birinde varsa diğer çocuklarda da şaşılık gelişme ihtimali daha fazla olmaktadır. Bunun yanında yüksekten düşme, ateşli hastalık, havale geçirme ve erken doğum gibi durumlar kalıtımda olan bir şaşılığı ortaya çıkartabilmektedir. Kaza geçirilmesi, menenjit, beyin tümörü, beyin kanaması, şeker, yüksek tansiyon ve guvatr hastalığı göz sinirlerinde felçte ayrıca şaşılığa sebep olabilir. Yine multipl skleroz (MS hastalığı) dediğimiz bazı sinirsel hastalıklar da göz kayması ile belirti verebilir. Ama bu daha çok ileriki yaşlarda görülür.

Nasıl fark edilir?

Şaşılığın fark edilmesi çocuğun yorgun olduğunda, dalgın baktığında bazen yakına aşırı odaklandığında, uykusu geldiğinde veya uykudan yeni uyanıp dikkati azaldığı zamanlarda daha kolaydır. Bunun yanında kafanın belirli bir yöne eğilmesi, televizyona çok yakından bakılması ve gözlerde titremede anlaşılır. Bazen güneşe çıkıldığı zaman çocuğun kayma olan gözünü kısarak baktığı fark edilebilir. Ama ailenin fark edemediği küçük kaymalar daha tehlikeli sonuçlar verebilir. Diğer göz de sağlam olduğu için çocuk büyüyünceye kadar gözden kaçabilir ve tembellik yerleşir. Bundan dolayı en küçük şüphede bile çocukların ayrıntılı muayene edilmesini tavsiye ediyoruz.

Şaşılık görmeyi bozar mı?

Görme bozukluğu şaşılığa yol açarken şaşılığa görme bozukluğu oluşturabilir. Yani bir çocuğun şaşılığı varsa, görme bozukluğu da oluşabilir. Görme kusuru düzeltilmedikçe şaşılık düzelmez ve şaşılık sürdükçe görme kusuru artabilir.

Göz Tembelliği Nedir?

Normalde gözler aynı noktaya bakarlar. Bunun sayesinde beyin iki görüntüyü birleştirerek üç boyutlu görüntü oluşturabilmektedir. Bu üç boyutlu görüntü derinlik hissinin de oluşmasını sağlamaktadır. Bir göz farklı yöne baktığı zaman beyine farklı iki görüntü gönderilecektir. Bu durumda beyin yanlış yöne bakan gözden gelen görüntüyü yok sayacak ve sadece karşıya bakan gözün ilettiği görüntüyü kabul edecektir. Bu da derinlik hissinin oluşması zorlaştıracaktır.

İleri yaşlarda şaşılık devam ettiğinde beyin kötü gelen görüntüyü silmemeye başlayacaktır. Bunun sonucunda ise her iki görüntüyü de kabul edecek ve çift görme meydana gelecektir.

Bir gözün görme derecesi farklı diğer gözün görme derecesi farklıysa her iki gözden beyne gelen imajlar birbirinden farklı oluyor. Bu durumda kötü gelen imajı beyin seçiyor. Kabul etmiyor. Eğer kabul ederse o zaman her şey çift gözüktür. Zaman içerisinde gönderdiği imajlar kabul edilmeyen gözde tembellik oluşuyor.

Çok okuma göz kaymasına yol açar mı?

Gözü çok kullanmak ve çok okumak başka bir sebep olmadan kaymaya yol açmaz. Dolayısıyla göz kayması olanların az okuması ve gözlerini dinlendirmesi gerekmez.

Tedavi için neler yapılmaktadır?

Şaşılık tedavisi ne kadar erken yaşta başlanırsa tedavinin başarı derecesi o kadar fazla olmaktadır. Tedavi başarısındaki diğer nokta şaşılığın bir veya iki gözde olup olmadığıdır. Eğer hep aynı göz kayıyorsa tedavide başarılı olma olasılığı daha az olmaktadır. İki gözün birden kaydığı hastalarda ise tembellik daha az olduğu için başarı oranı da fazla olmaktadır.

Erken tedavi uyarısı

Gözlüğe bağlı olmayan şaşılıklarda eğer sadece bir gözde kayma varsa gecikilmeden ameliyat yapılmalıdır. Ameliyat için hastanın 1.5 - 2 yaşını geçmemesi gerekir. İki gözde birden kayma varsa 5-6 yaşlarına kadar beklenebilir. Sadece bir gözde kayma olan hastalarda gözlük veya ameliyat gerekse bile kapatma tedavisinin yapılması şarttır. Kapatma, tembel olan gözün görme derecesinin artırılması için gerekli olan bir tedavidir.

Erişkin yaşlarda görülen hafif düzeyde kaymalarda her zaman tedavi gerekemeyebilir. Hastanın belirgin şikayeti yoksa ve günlük işlerini yapmakta, okumakta ve araba kullanmak şikayeti yoksa gözlük kullanarak takip edebilir.